

Turkish Journal of Forensic Sciences, 2002; 1 (2): 21-26.

Adli Bilimler Dergisi, 2002; 1 (2). 21-6.

Original Article / Orijinal Makale

[Emergency room applications of forensic cases]

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne başvuran adli olguların değerlendirilmesi.

Yavuz M Fatih*, Bastürk Perihan**, Yavuz M Sunay***, Yorulmaz Coskun****.

(* Institute of Forensic Medicine, Cerrahpaşa, Istanbul, Turkey.

(**) Istanbul University, Section of High Nurse, Cerrahpaşa, Istanbul, Turkey.

(***) Suleyman Demirel University, Medical School, Department of Forensic Medicine, Isparta, Turkey.

(****) Istanbul University, Cerrahpaşa Medical School, Department of Forensic Medicine, Cerrahpaşa, Istanbul, Turkey.

Abstract

Emergency services of health care institutions face with forensic cases for which physical and emotional damage is of high consideration. In the present research it is aimed to investigate the characteristics of forensic cases that were applied to emergency services. The demographic features and descriptive characteristics of the incidents were explored together with the pitfalls and suggestions to prevent mishaps in the course of action were indicated. The sample group was 2328 cases that were applied to the emergency service of Istanbul University Cerrahpaşa Medical School Hospital between January 1st- December 31st of 1999. The sample constituted the 6% of a total of 39406 cases. 1.8% (n: 42) of the cases were dead when they have reached to the hospital. 68.2% (n: 1588) were males and 31.8% (n: 740) were females. The mean age of the sample was 27.9 (SD: 16.85). Most of the cases (26.5 %) were between the ages of 21-30. 31.9% (n: 743) of the cases were injured by traffic accidents, 17.1% (n: 399) of the cases were intoxicated and 13.1% (n: 306) of the cases were injuries. As the number of forensic cases applied to ER is not limited in number, there is a need of evaluation of the cases in coordination with the specialists of forensic medicine.

Keywords:

Emergency medicine, forensic case, injury.

Özet

Doğal olmayan etkenlerin insan üzerinde oluşturduğu fiziksel veya emosyonel hasarların değerlendirildiği adli olguların en sık karşılaşıldığı kuruluşlardan birisi de sağlık kuruluşlarının acil servisleridir. Acil servislerde karşılaşılan adli nitelikteki olguların sosyo-demografik özellikleri, oranı ve olay türü dağılımını deskriptif olarak belirlemeyi, konu ile ilgili aksaklıkların ve çözüm önerilerinin ortaya konmasını amaçlayan bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisi'ne 1 Ocak 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında müracaat eden 39406 olgu arasında %6'lık bir oran oluşturan 2328 olgu incelenmiştir. 2328 olgunun %1.8'i (n: 42) ölü duhul olarak acil servise getirilmiştir. Olguların %68.2'si (n: 1588) erkek, %31.8'i (n: 740) kadın olup, olguların yaş ortalaması 27.86 (SD: 16.85) yıl olarak bulunmuştur. En fazla adli olgunun %34.9 (n: 812) olgu ile Haziran-Ağustos döneminde müracaat ettiği görülmüştür. Olguların olay türlerine göre dağılımında, %31.9 (n: 743) oranı ile trafik kazaları birinci sırada yer almakta, bunu %17.1 (n: 399) ile zehirlenmeler, %13.1 (n: 306) ile kitle yaralanmaları izlemektedir. Olguların yaş dağılımında, 21-30 yaş arasındaki olguların %26.5 (n: 618) ile en yoğun yaş grubunu oluşturduğu belirlenmiştir. Acil servise başvuran olgular içerisinde adli olguların azımsanmayacak oranda olması, olguların değerlendirilmesinde Adli Tıp Uzmanlık alanı ile koordineli bir çalışmanın gerekliliğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler:

Acil servis, adli olgular, yaralanma.

1. Giriş

Doğal olmayan dış etkenlerle oluşan ve bu etkenin cezai ve hukuki sorumluluk açısından adli boyutta incelenmesini gerektiren fiziksel ve emosyonel hasarların değerlendirildiği adli olguların küçümsemeyecek bir kısmı hastanelerin acil servislerinde karşımıza çıkmaktadır.

Acil servislere veya sağlık kuruluşlarına başvuran; ateşli silah, patlayıcı madde, kesici, batıcı, ezici alet ile olan yaralanmalar, trafik kazaları, düşmeler, darp olguları, iş kazaları, zehirlenmeler, yanıklar, elektrik ve yıldırım çarpması, asfiksiler, her türlü intihar girişimleri, işkence iddiaları, tüm cinayet, intihar, kaza orijinli olduğundan kuşkulanan ölümler ve şüpheli ölümler adli olgu olarak değerlendirilmektedir. Acil servislere gelen adli olgu olarak nitelendirilen bu olguların tanı, tedavi ve rapor düzenlenmesi görevi, acil serviste o sırada hizmet veren hekimin sorumluluğundadır (1-3).

Bu çalışmada, acil servislere karşılaşılan adli nitelikteki olguların sosyo-demografik özellikleri, olay türü dağılımı ve oram deskriptif olarak tespit edilmesi, konu ile ilgili aksaklıkların belirlenerek çözüm yollarının ortaya konması amaçlanmıştır.

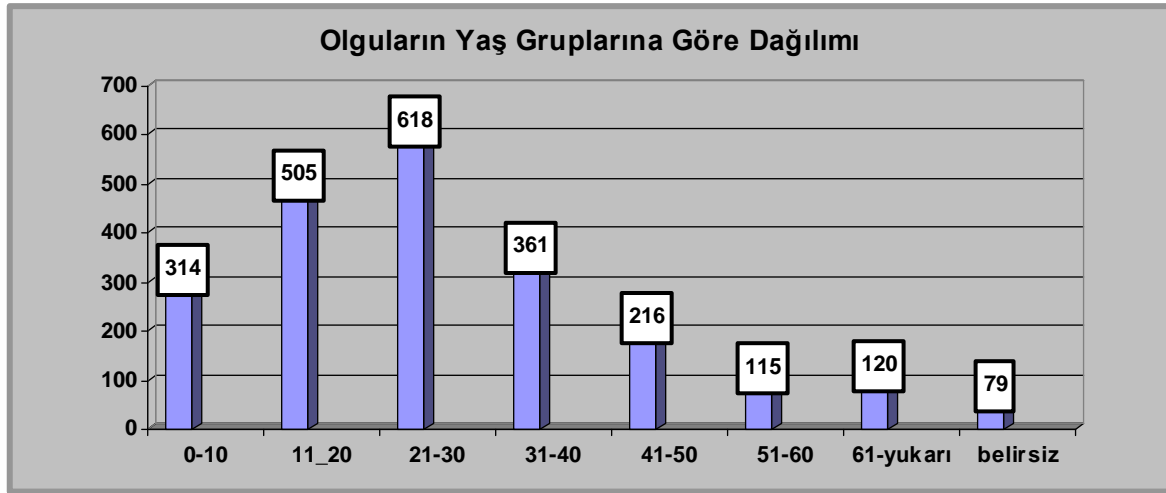
2. Gereç ve yöntem

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne 1 Ocak 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında müracaat eden 2328 adli olguya ait dosyalar ardışık yöntemle retrospektif olarak incelenmiştir.

Olgular; yaş, cinsiyet gibi demografik özelliklerin yanı sıra, olay tarihi, olay türü, acile geliş şekli (canlı-ölü) yönünden irdelenmiş ve elde edilen veriler SSPS programı ile istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne 1 Ocak 1999-31 Aralık 1999 tarihleri arasında başvuran adli olgu sayısı 2328'dir. Adli olgular, bu süre içerisinde Acil Servise müracaat eden olguların %6'sını oluşturmaktadır. 2328 olgunun %1.8'si (n: 42) ölü duhul olarak acil servise getirilmiştir. Olguların %68.2'si (n: 1588) erkek, %31.8'i (n: 740) kadındır. Yaş ortalaması 27.86 (\pm 16.85) yıl olup, 21-30 yaş arasındaki olguların %26.5 (n: 618) ile en yoğun yaş grubunu oluşturduğu, bunu sırasıyla % 21.7 (n: 505) ile 11-20 yaş grubu, %15.5 (n: 361) ile 31-40 yaş grubunun izlediği saptanmıştır. %3.4 (n: 79) oranındaki olguda ise resmi kayıtlarda yaş belirtilmemiştir (Grafik 1).

Grafik 1. Olguların yaş gruplarına göre dağılımı.

Olguların olay türlerine göre dağılımında, %31.9 (n: 743) ile trafik kazalarının birinci sırada yer aldığı, %17.1 (n: 399) ile zehirlenmelerin ikinci sırada, %13.1 (n: 306) ile kitle yaralanmalarının üçüncü sırada yer aldığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Adli olguların mevsimlere göre dağılımında; en fazla adli olgunun %34.9 (n: 812) ile yaz mevsiminde (Haziran, Temmuz, Ağustos), en az olgunun da %20.3 (n: 472) ile kış (Aralık, Ocak, Şubat) mevsiminde müracaat ettiği saptanmıştır.

Adli olguların alkol durumları ile ilgili kayıtlara rastlanmamıştır. Aynı şekilde olguların %55,2 (n: 1285)'si için adli rapor düzenlendiği belirtilmesine rağmen, arşivde rapor örnekleri bulunamamış ve bu nedenle adli olgularda travmatik lezyonların dağılımı ve hayati tehlike varlığı yönünden değerlendirme yapılamamıştır.

Olay türlerine göre %31,9 (n: 743) ile birinci sırada yer alan trafik kazası olgularının %71'i (n: 529) erkek, %29'u (n: 214) kadın olup, olguların yaşlara

göre dağılımında en fazla olgunun %23 (n: 170) ile 21-30 yaş grubunda yer aldığı, bunu sırasıyla %20

(n: 146) ile 0-11 yaş grubu, %18 (n: 134) ile 11-20 yaş grubunun izlediği görülmüştür.

Tablo 1. Olguların olay türlerine göre cinsiyet dağılımı

OLAY TÜRÜ	ERKEK		KADIN		TOPLAM	
	Olgu Sayısı	%	Olgu Sayısı	%	Olgu Sayısı	%
Trafik Kazası	529	71	214	29	743	31.9
Zehirlenme	165	41	234	59	399	17.1
Kitle Yaralanmaları	162	53	144	47	306	13.1
Kesici-Delici Alet Yaralanmaları	212	95	12	5	224	9.6
Darp (Kunt Travma)	162	77	48	23	210	9.0
Düşme / Yüksekten Düşme	83	64	47	36	130	5.6
İş Kazası	112	96	5	4	117	5.0
Ateşli Silah Yaralanması	89	91	9	9	98	4.2
Yanık	50	69	22	31	72	3.1
Belirtilmemiş	9	82	2	18	11	0.5
Şüpheli Ölüm	8	89	1	11	9	0.4
Suda Boğulma	3	75	1	25	4	0.2
Cinsel Saldın	2	67	1	33	4	0.2
Soğukta Donma	2	100	-	-	2	0.1
TOPLAM	1588	88	740	32	2328	700

Olay türlerine göre %17.1 (n: 399) ile ikinci sırada yer alan zehirlenme olgularının % 59'unu (n: 234) kadınlar, %41'ini (n: 165) erkekler oluşturmaktadır. Zehirlenme etkenlerinin yaş grupları açısından değerlendirilmesinde, %28 (n: H7)lik oran oluşturan 11-20 yaş grubunda zehirlenme etkeni olarak en fazla %79 (n: 92) ile ilaç zehirlenmesi olduğu, bunu %10 (n: 12) ile soba, şofben ve doğal gaz etkenli zehirlenmelerin takip ettiği, yine %28 (n: 117) oranında olgunun bulunduğu 21-30 yaş grubunda zehirlenme etkeni olarak en yoğun %66 (n: 77) ile hap-ilac zehirlenmesi olduğu, bunu %16 (n: 19) ile soba, şofben doğal gaz etkenli zehirlenmeler ve %12 (n: 14) ile alkol, uyuşturucu madde koması-zehirlenmesinin takip ettiği görülmüştür.

Olay türü kitle yaralanmaları olarak belirlenen 9613.1 (n: 306) olgunun %53'ünü (n: 162) erkeklerin, %47'sini (n: 144) kadınların oluşturduğu ve olguların yaş gruplarına göre dağılımında, %21 (n: 62) inin 31-40 yaş grubunda, %15 (n: 46)inin 21-30 yaş grubunda olduğu, %17 (n: 52) olgunun ise yaşlarının resmi kayıtlarda belirtilmediği tespit edilmiştir. Olguların %88'inin (n: 269) Ağustos ayında, %9'unun (n: 28) Kasım ayında, %3'ünün (n: 9) de Eylül ayında acil servise müracaat ettiği saptanmıştır.

Kesici-delici alet yaralanması olarak belirlenen %9.6 (n: 224) oranındaki olgunun, %95'ini (n:212) erkeklerin, %5'ini (n: 12) ise kadınların oluşturduğu

ve olguların yaş gruplarına göre dağılımında, %38 (n:82)inin 21-30 yaş grubunda, %33 (n: 73) ünün 11-20 yaş grubunda, %16 (n:36) sının da 31-40 yaş grubunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Toplam 2328 adli olgudan olay türü darp olarak belirlenen %9 (n: 210) olgunun %77'sini (n: 162) erkeklerin, %23'ünü (n:48) kadınların oluşturduğu ve olguların yaş gruplarına göre dağılımında olguların %35'inin (n: 72) 21-30 yaş grubunda, %22'sinin (n: 46) 11-20 yaş grubunda, %17'sinin (n: 36) 31-40 yaş grubunda, %13'ünün (n: 28) 41-50 yaş grubunda bulunduğu saptanmıştır.

Olay türü düşme/yüksekten düşme olarak belirlenen %5.6 (n: 130) oranındaki olgunun %64'ünü (n:83) erkeklerin, %36'sını (n:47) kadınların oluşturduğu ve olguların yaş gruplarına göre dağılımında, %26 (n: 33) sının 0-10 yaş grubunda, %20 (n: 26) sinin 11-20 yaş grubunda, %18 (n: 23) ininde 21 -30 yaş grubunda yer aldığı saptanmıştır.

Olay türü iş kazası olarak belirlenen %5 (n: 117) oranındaki olgunun, %96'sını (n: 112) erkeklerin, %4'ünü (n: 5) kadınların oluşturduğu ve olguların yaş gruplarına göre dağılımında, %36 (n:43) sının 21-30 yaş grubunda, %29 (n:34)'unun 11-20 yaş grubunda, %20 (n: 23) sının 31-40 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Ateşli silah yaralanması saptanan %4.2 (n:98) oranındaki olgunun, %91'irü (n: 89) erkeklerin, %9'unu (n:9) ise kadınların oluşturduğu ve

olguların %51'inin (n:49) 21-30 yaş grubunda, %19'unun (n:19) 31-40 yaş grubunda, (%14)'ünün (n:14) 11-20 yaş grubunda, %7'sinin (n: 7) 51-60 yaş grubunda, %6'sının (n:6) 41-50 yaş grubunda, %2 'sinin (n-2) 0-10 yaş grubunda yer aldığı saptanmıştır.

4. Tartışma ve sonuç

Ayaktan ya da yatarak tedavi uygulayan sağlık kurumlarında verilen acil poliklinik hizmetleri esnasında, adli olgu niteliğindeki olaylara da sık olarak rastlanılmaktadır. Hastane ve diğer sağlık kurumlarının acil birimlerine başvuran ve yatırılan olguların büyük bölümü Adli Tıp açısından önemli özelliklere sahiptir (2).

İncelenen adli olguların %68.2 (n: 1588)'si erkek, %26.5 (n: 618)'i kadın olup, erkek/kadın oranı 2.56'dır. Çalışmamızda ve bu konuda yapılan benzer çalışmalarda da adli olguların . önemli çoğunluğunu erkeklerin oluşturması, erkeklerin kadınlara oranla sosyal yaşantıya daha fazla katılmaları nedeni ile travmaya maruz kalma risklerinin de fazla olduğu gerçeğine uygunluk göstermektedir (4-7).

Tüm adli olguların genel yaş ortalaması 27.86 (S.D: 16.85) yıl olup, 21-30 yaş grubunun %26,5 (n: 618) ile en yoğun grubu oluşturduğu, 50 yaş üstünde ise adli olguların önemli ölçüde azaldığı belirlenmiştir. Aktif yaşamda yer alan bu yaş grubunda adli olayların sık görülmesi, benzer çalışmalarda da gösterilmiştir (4, 5, 7, 8).

Adli olguların mevsimlere göre dağılımında; en fazla adli olgunun %34,9 (n:812) ile yaz mevsiminde (Haziran, Temmuz, Ağustos) meydana geldiği tespit edilmiştir. Adli olguların yaz mevsimindeki bu arası literatür bulgular ile uyum göstermektedir (4,5).

Adli olay türü olarak trafik kazalarının %31,9 (n:743) ile ilk sırada yer aldığı, bunu sırasıyla %17,1 (n:399) ile zehirlenmelerin, %13,1 (n:306) ile kitle yaralanmalarının -depren-, %9,6 (n:224) ile kesici-delici alet yaralanmalarının izlediği belirlenmiştir. Trafik kazası olgularının çalışmamızda ve diğer çalışmalarda da adli olay türleri içerisinde ilk sırada yer alması (3, 4, 7, 9-11) ülkemizde herkesin bildiği trafik kazaları sonucu yaşanan kayıpların çok ciddi bir sorun olduğu gerçeğine işaret etmektedir.

Çalışmamızda trafik kazası olgularının genel yaş ortalaması 29 (\pm 19) yıl olarak belirlenmiş, %23 (n: 170) ile 21-30 yaş grubunun en fazla trafik kazalarına maruz kalan yaş grubu olduğu tespit edilmiştir. Benzer çalışmalarda trafik kazalarından en fazla etkilenen yaş grubunun 21-40 yaş grubu (8), 20-49 yaş grubu (12) ve 16-30 yaş grubu (13) olduğu belirtilmektedir.

%9,6 (n: 224) oranında kesici-delici alet yaralanması tespit edilmiştir. Bu oran yapılan diğer çalışmalara kıyasla yaklaşık 2 kat fazla bulunmuştur (5, 7, 9, 10). Kesici-delici alet yaralanması olgularının %95'inin (n: 212) erkek, 5% (n: 12)'inin kadın olduğu, yaş ortalamasının da 27 (SD: 12) yıl olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar yapılan diğer çalışmalardaki bulgular ile uyumlu olup (14, 15), toplumumuzdaki erkek nüfusun daha çok şiddete maruz kaldığı ve şiddet unsuru olarak kesici-delici aletlerin kullanım sıklığını göstermektedir.

Adli olguların %17,1 (n:399)'ünü zehirlenme sonucu müracaat eden olgular oluşturmaktadır. Bu oran yapılan diğer çalışmalarda %2, %12,1 ve %14,3 olarak belirtilen oranlardan yüksek bulunmuştur (4,5,7).

Zehirlenme olgularının %59 (n:234)'u kadın, %41 (n: 165)'i erkek olup, olguların %56 (n:234)' lık gibi büyük bir çoğunluğu 11-30 yaş grubunda yer almakta ve bunu %18 (n:71) gibi bir oranda da 0-10 yaş grubu izlemektedir. Zehirlenme olgularının kadınlarda fazla görülmesi bu konuda yapılan benzer bir çalışma ile uyumlu bulunurken (16), diğer çalışmalarla uyumlu bulunmamıştır (5, 17). Yaş grupları açısından değerlendirildiğinde, zehirlenme olgularının genç ve erişkin yaşlarda daha fazla görülmesi literatür ile uyum göstermektedir (16-18). Yine 0-10 yaş grubunda zehirlenme olgularının küçümsenmeyecek oranda olması, bu yaş grubundaki kaza sonucu zehirlenmelerin ö-nemini ortaya koymaktadır (17,19).

Acil servise başvuran adli olgulardan %13,1 (n: 306) olgu kitle yaralanması -depren- olarak tespit edilmiş ve 306 olgunun %53 (n: 162)'sinin erkek, %47 (n: 144)'sinin kadın olduğu belirlenmiştir. Olguların aylara göre dağılımında en sık olarak %88 (n: 269) olgunun Ağustos ayında müracaat etmeleri, 17 Ağustos 1999 Kocaeli depreminin yol açtığı yaralanma ve ölümlerin sonucudur.

Acil servise başvuran adli olgulardan olay türü düşme-yüksekten düşme olarak belirlenen %5,6 (n: 130) olgu bulunmaktadır. Bu oran yapılan çalışmalarda %1,96 (9), %6,2 (5), %9,4 (7) ve %8,5 (20) olarak bulunmuştur.

% 5 (n: 117) olgu iş kazası sonucu Acil Servise müracaat etmiştir. Bu oran yapılan diğer çalışmalarda tespit edilen oranlardan fazla, bulunmuştur (5, 7, 9, 10, 21, 22). Olguların çok büyük çoğunluğunun (%96) erkek olması ve yaş ortalamasının 28 (SD: 11) yıl olmasında toplumumuzdaki erkeklerin iş hayatında ve özellikle ağır işlerde daha fazla yer alması ve olguların çoğunun çocuklar ve genç erişkinlerde yoğunlaşmasında, tecrübesiz kişilerin iş kazalarına daha yatkın olmasının rolü bulunmaktadır (22-24).

%4,2 (n:98) olguda adli olay türü olarak ateşli silah yaralanması belirlenmiştir. Bu oran, yapılan bir çalışmadaki orandan yüksek (5), diğer çalışmalar-daki orandan ise düşük (2,25,26) bulunmuştur.

Adli olguların alkol durumları ile ilgili kayıtlara rastlanılmamıştır. Aynı şekilde olguların %55,2'si (n: 1285) için olgu için adli rapor düzenlendiği belirtilmesine rağmen ve raporların bir nüshasının acil servis arşivinde düzenli bir şekilde arşivlenip saklanması gerekirken, arşivde adli rapor örnekleri bulunmamıştır. Bu yetersizlik nedeniyle adli olgularda travmatik lezyonların dağılımı ve hayati tehlike varlığı yönünden değerlendirme yapılamamıştır.

Acil servislere müracaat eden adli olgular hakkında düzenlenen raporlarda görülen aksaklıklar. Acil servislerde görev yapan hekimlerin yoğun bir tempoda çalışmaları ve adli olgunun değerlendirilmesi gibi ayrı bir ihtisas alanının görev alanına giren bir konunun mezuniyet sonrası eğitim programları ile de desteklenmemesinin beklenir bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak; acil servis başvuru içerisinde yer alan ve adli olgu özelliği taşıyan olguların azımsanmayacak oranlarda olması, adli olguların özellikle raporlama aşamasının daha sağlıklı yapılabilmesi için mezuniyet sonrası eğitimin ve adli tıp uzmanları ile koordineli çalışmanın gerekliliğini göstermektedir. Üniversitelerde mevcut Adli Tıp Anabilim Dalı ile yapacakları koordineli bir çalışma ve işbirliği ile adli olgular daha sağlıklı değerlendirilebilecektir

Kaynaklar

1. *Adli Tıp Uzmanları Derneği. Birinci Basamak İçin Adli Tıp El Kitabı. Polat Matbaası, Ankara, 1999, 83-4.*
2. *Koç S, Çetin G, Kulusayın Ö. Acil Olgularda Hekimin Sorumluluğu ve Adli Tıp Sorunları. Sendrom, 1994; 6 (5): 54-9.*
3. *Tunalı İ. Hekimin Mesleki Sorumluluğu. Ankara Tıp Mecmuası, 1992; 45: 25-34.*
4. *Kök AN, Öztürk S, Tunalı İ. Yatarak Tedavi Gören 959 Adli Vakanın Retrospektif Değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 1992; 8 (1-4): 93-8.*
5. *Altun G, Azmak D, Yılmaz A, Yılmaz G. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine Başvuran Adli Olguların Özellikler. Adli Tıp Bülteni, 1997; 2 (2): 62-66.*
6. *Katkıcı U, Örsal M, Özkök MS. CÜTF Hastanesi'ne Başvuran Adli Olguların Özelliklerinin Araştırılması. CÜ. Tıp Fakültesi Dergisi, 1993; 133-142.*
7. *Günaydın G, Demirel O, Şahin TK, Demirci Ş. Selçuk Üniversitesi Acil Servisinde Verilen Adli Raporlar ve Bunların Hayati Tehlike Kavramı Yönünden değerlendirilmesi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunulan Kitabı, Antalya, 1995; 271-5.*
8. *Durak D, Çoltu A, Durak K. 1000 Trafik Kazası Olgusunun Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. 7. Ulu-*

sal Adli Tıp Günleri Poster Sunulan Kitabı, Antalya, 1993; 269-74.

9. *Koç S, Öztekin İ, Albek E, Lokman S. GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Acil Servisine Başvuran Adli Nitelikteki 510 Olgunun Analizi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunulan Kitabı, Antalya, 1993; 147-156.*
10. *Dülger EH, Bostancı M. Yaralanma İle Sonuçlanan Adli Olgular. 1. Ulusal Adli Tıp Kongresi Poster Sunulan Kitabı, İstanbul, 1994; s61-66.*
11. *Tıraşçı Y, Gören S. Trafik Kazalarına Bağlı Ölümler. IV. Adli Bilimler Kongresi, 10-13 Mayıs 2000, İstanbul, Özet Kitapçığı, s 38.*
12. *Çolak B, İnanıcı MA, Aksoy ME. Trafik Kazalarına Bağlı Ölümlerin Analizi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunulan Kitabı, Antalya, 1993; s 209-210.*
13. *McCoy GF, Johnstone RA, Nelson IW, Duthie RB. A Review of Fatal Accidents in Oxfordshire over a 2-Year Period. Injury, 1989; 20: 65-68.*
14. *Dülger EH. Kesici-Delici Alet Yaralanmalarının Retrospektif İncelemesi. Adli Tıp Dergisi, 1994; 10 (1-4): 69-71.*
15. *Sayın A, Özer M, Karaözbek Y, Erdağ A, Aktan K, Tuzun H. Damar Yaralanmaları: 208 Olgunun Değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 1987; 3 (1-4): 34-44.*
16. *Erdamar İ, Çeliker A, Hınçal F, Sarıgül G. Hacettepe Acil Polikliniğine 1984-1986 yıllarında Başvuran Yetişkin Zehirlenmelerin Analizi. III. Ulusal Adli Tıp Günleri Panel ve Serbest Bildirileri Kitabı, İstanbul, 1986; 185-195.*
17. *Yavuz MS, Cansunar N, Aşurdizer M, Çetin G, Kulusayın Ö. Zehirlenmeye Bağlı Ölümler. 1. Adli Bilimler Kongre Kitabı. Adana, 1994; 279-80.*
18. *Dülger EH, Ege B, Ertürk S, Yemişçigil A. Tanımsal İlaçlar İle İntihar Olgularının İncelenmesi. Adli Tıp Dergisi, 1994; 10 (1-4): 37-41.*
19. *Fincancı SK, Sözen Ş, Tuzun B, Arıcan N. Oyun Çocukluğu ve Okul Öncesi Dönemi Ölümlerinde Ev Kazalarının Değerlendirilmesi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunulan Kitabı, Antalya, 1995; 5-8.*
20. *Gökçe H, Zembilci N. Kafa Travmalarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 1987; 3 (1-4): 76-78.*
21. *Günay Y, Çolak B, Birincioğlu İ. İş Kazalarına Bağlı Yaralanma ve Ölümlerin Adli Tıp Açısından değerlendirilmesi. Çalışma Ortamı, 1996; 27: 9-15.*
22. *Beyaztaş FY, Alagöz H, Demirkan Ö. İş Kazası Olgularının Adli Tıp Yönünden Değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 2001; 15(3): 19-24.*
23. *Birgen N, Yavuz MS, Okyay M. İş Kazalarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 2001; 15(2): 14-18.*
24. *Koç S, Çetin G, Kulusayın Ö, Çin M. İş Kazalarına Bağlı Yaralanma ve Ölümler. I. Adli Bilimler Kongresi, 12-15 Nisan, Adana, Kongre Kitabı, 1994: 252-6.*
25. *Yemişçigil A, Aktas EÖ, Ege B. Ateşli Silah Yaralanmaları. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunulan Kitabı, Antalya. 1995: 179-181.*
26. *Ertürk S, Ege B, Karaali H. Adli Tıp Açısından Çeşitli Yönlereyle Ateşli Silah Yaralanmaları. Adli Tıp Dergisi, 1989; 5(1-2): 27-28.*